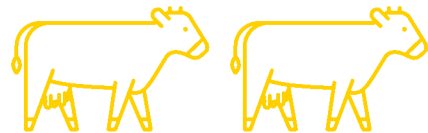

Melk

Werkbladen

Plattelandsklassen
Project Tintelboeren

Landelijke Gilden
samen beleef je meer

COLOFON:
V.U.: Karlijn Van Duffel - Diestsevest 40 - 3000 Leuven | Project Tintelboeren | Een uitgave van: Plattelandsklassen vzw
Contactadres: info@plattelandsklassen.be - Diestsevest 40 - 3000 Leuven - T [016] 28 60 25
Uitgavedatum: juni 2019 | Redactie: Plattelandsklassen
Foto's: Boerenbond en Shutterstock.com | Ontwerp en opmaak: www.magelaan.be

Onze partners voor dit project:

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

Melk

WERKBLADEN

vak	onderwerp	pag.
AARDRIJKSKUNDE	1. De fietsroute 2. Landschap en landschapselementen 3. Bebouwing 4. Duurzame landbouw 5. Grondsoorten 6. Klimaat 7. Duurzame voeding	6 7 9 11 12 14 15
GESCHIEDENIS	1. De zuivelrevolutie in België 2. Zuivelproducten in de wetgeving 3. Zuivel in beeld 4. Zuivel bij de consument (bijlage: interviewfiche)	17 18 19 20
NATUURWETENSCHAPPEN	1. Het rund 2. Melksystemen 3. Voeding van runderen 4. Milieuwetgeving 5. Voeding	23 24 25 27 28
SEI	1. Verpakkingen 2. Etikettering 3. In de winkel 4. Reclame 5. Duurzaam economisch en sociaal engagement	31 32 33 34 35

vak	onderwerp	pag.
TECHNIEK	1. Machines	37
	2. Overbrengingen	38
	3. Duurzame landbouw	40
VOEDING	1. Melk	42
	2. Zuivel	43
	3. Hygiëne	44
	4. Duurzame voeding	45

AgroSTEMexcursie

WERKBLADEN

AARDRIJKSKUNDE

In deze werkblaadjes bekijken we het landschap en de landbouw in het algemeen en de melkveesector in het bijzonder. Wat is duurzame landbouw? Wat zijn de moeilijkheden waarmee een melkveehouder geconfronteerd kan worden? Kan je oplossingen bedenken?

1. DE FIETSRUTE (1/1)

Vorbereiding

Plan je fietstocht naar het melkveebedrijf met behulp van routebeschrijvingen, kaarten en satellietbeelden die je kan vinden via computerprogramma's als Google Maps, Mappy of Mapsource. Gebruik ook topografische kaarten eveneens op het internet te vinden. Kies op basis van voor- en nadelen de beste route uit.

Fietsroute (van - via - naar)	Voordelen	Nadelen

2. LANDSCHAP EN LANDSCHAPSELEMENTEN (1/2)

Los na het bezoek aan het landbouwbedrijf onderstaande vragen op:

- ☛ Kun je natuurlijke en menselijke landschapselementen herkennen in het landschap? Ga naar buiten en kijk goed rond. Denk ook even terug aan de fietstocht die je maakte naar het landbouwbedrijf: wat heb je onderweg gezien? Som minstens vijf landschapselementen op die je waarneemt of waargenomen hebt en noteer ze in de juiste kolom.

Natuurlijke landschapselementen	Menselijke landschapselementen

Koeien maken het landschap prachtig!

2. LANDSCHAP EN LANDSCHAPSELEMENTEN (2/2)

☛ Omschrijf de gevolgen voor het landschap en de natuur als kleine landschapselementen verdwijnen.

☛ Bepaal de hoogteverschillen die jullie ervaren hebben op de fietsroute tussen jouw school en het melkveebedrijf. Doe dit via www.geopunt.be

☛ Tot welk type bedrijf behoort het bezochte landbouwbedrijf? Ga op zoek naar een goede definitie die de belangrijkste kenmerken van dit type bedrijf omschrijft, en noteer ze hieronder.

3. BEBOUWING (1/2)

a. Opdracht 1

☛ Welke soort bebouwing kwam je voornamelijk tegen op de fietstocht naar het landbouwbedrijf? Zet een vinkje in het vakje van jouw keuze.

☐☐☐

TIP! Fris hieronder nog even kort de verschillende soorten bebouwing op:

halfopen bebouwing

gesloten bebouwing

open bebouwing

3. BEBOUWING (2/2)

b. Opdracht 2

✎ Schrijf bij iedere foto de best passende naam voor de spreiding van de gebouwen:
verspreid – geconcentreerd – lintbebouwing – geïsoleerde woonwijk

c. Opdracht 3

✎ Benoem het landschap dat te zien is op onderstaande foto. Maak hiervoor gebruik van de determinatietabel in de handleiding op pagina 9.

.....

.....

.....

.....

5. GRONDSOORTEN (1/2)

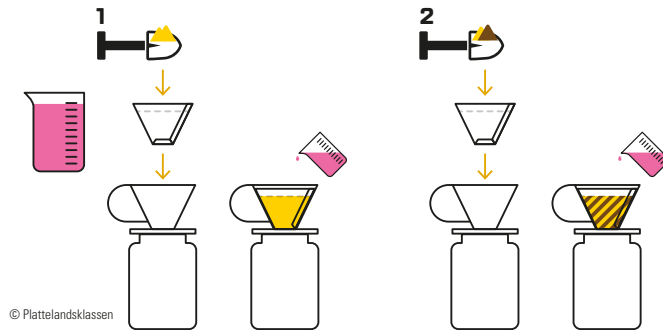

PROEFJE:

HET EFFECT VAN COMPOST OP DE BODEM

Wat heb je nodig?

- 2 glazen
- 2 filters
- filterzakken
- lepel
- 3 maatbekers
- kleurstof
- aarde
- compost

Een bodem kan water, vervuilende stoffen en minerale elementen vasthouden. De eigenschap om stoffen vast te houden is sterk afhankelijk van de textuur en structuur van de bodem, en wordt ook bepaald door het bodemleven en het gehalte aan organisch materiaal in de bodem.

Zet twee glazen op tafel en plaats een trechter op elk glas. Plaats in elke trechter een koffiefilter. Vul de eerste trechter tot twee centimeter van de rand met zand. Doe hetzelfde voor de andere trechter met een mengsel van 50% zand en 50% compost.

Doe in een grote maatbeker 200 ml water en 15 druppels kleurstof. Deze kleurstof stelt de meststoffen voor die de boer toevoegt aan de bodem. Verdeel het gekleurde water in twee kleine maatbekers (telkens 100 ml). Giet, beetje bij beetje, beide maatbekers leeg over de volledige oppervlakte van elke trechter.

Wat merk je op wanneer je beide maatbekers bekijkt in verband met de hoeveelheid doorgesijpeld water en de kleur van het doorgesijpelde water?

Wat besluit je daaruit?

Bodemkwaliteit

Is de kwaliteit van de grond altijd overal even goed? Wat kan de boer doen om de kwaliteit van de grond te verbeteren? Definieer kort volgende begrippen:

- wisselteelt

- groenbemesters

- bemesten

- beregning en goede waterhuishouding

5. GRONDSOORTEN (2/2)

Maak met de teeltgegevens en de gegevens over de totale beschikbare landbouwoppervlakte een teeltdiagram van het bezochte landbouwbedrijf. Het bodemgebruik van een landbouwbedrijf wordt weergegeven in een teeltdiagram. Dit diagram is een vierkant dat onderverdeeld is in 100 gelijke vierkantjes. Elk vierkantje stelt 1% van de totale landbouwoppervlakte voor. De verschillende gewassen en bestemmingen van de bodem worden in het diagram telkens met een andere kleur weergegeven. Op die manier kan het percentage van een gewas gelijk gesteld worden aan het aantal vakjes van dezelfde kleur. Op basis van de totale landbouwoppervlakte bereken je eerst de respectievelijke percentages van iedere teelt. Die kun je dan door goed gekozen kleurtjes (die je consequent gebruikt) inkleuren in het rooster. Een voorbeeld van zo'n teeltdiagram vind je in de handleiding op pagina 21.

6. KLIMAAT (1/1)

Welk type klimaat kennen we in België?

.....

.....

In ideale omstandigheden is het weer optimaal met op tijd een beetje zon en op tijd een beetje regen. Dit is niet zo in de praktijk. Wat kan er mislopen? Geef 3 voorbeelden.

a.

b.

c.

7. DUURZAME VOEDING (1/1)

Wordt de melk in het bezochte landbouwbedrijf op een duurzame wijze geproduceerd volgens jou? Staaf met enkele voorbeelden.

☛ Wat kan je zeggen over het gebruik van meststoffen?

.....

☛ Wat kan je zeggen over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen?

.....

☛ Kunnen de koeien op ieder gewenst moment naar buiten?

.....

☛ Wat kan je zeggen over het gebruikte voedersysteem?

.....

☛ Beschikt het bedrijf over een waterzuiveringsinstallatie?

.....

☛ Zijn er zonnepanelen en ledlampen?

.....

☛ Wordt er gebruik gemaakt van voorkoeling van de melk?

.....

© Shutterstock

AgroSTEMexcursie

WERKBLADEN

GESCHIEDENIS

© CAG

In deze werkblaadjes bekijken we de zuivelrevolutie in België. Hoe is die ontstaan? Welke gevolgen heeft de zuivelrevolutie gehad voor het welzijn van melkvee? Wat is 'blauwe melk'?

1. DE ZUIVELREVOLUTIE IN BELGIË (1/1)

Plaats de teksten in chronologische volgorde en je krijgt een overzicht van de rol van de politiek en het ingrijpen van de overheid in de zuivelsector in België.

19de eeuw	Eerste Wereldoorlog	Interbellum	Tweede Wereldoorlog	Europa	Vandaag
-----------	---------------------	-------------	---------------------	--------	---------

A Belgische veestapel krimpt dramatisch door verlies van vee en de opeisingen door de Duitse bezetter.	B De landbouwcrisis bracht een verschuiving naar dierlijke productie met zich mee. Aan de hand van selectie van rassen en aangepaste voeding steeg de melkgift van de melkkoeien. Rol van overheid: Ministerie van Landbouw, Industrie en Openbare Werken (1884), zuivelconsulenten, oprichting van zuivel- en huishoudscholen. Oprichting Boerenbond.	C Verplichte pasteurisatie door Duitse bezetter. Investerings zijn niet haalbaar voor kleine spelers, enkel grote bedrijven blijven over en ontwikkelen tot echte zuivelfabrieken. Onder invloed van de Duitse bezetter wordt de kaasindustrie opgericht.	D Toenemende mechanisatie en automatisering. Meer aandacht voor dierenwelzijn: bij wet vastgelegd. Strengere hygiëne-, kwaliteits-, en voedselveiligheidseisen. Enkel grote landbouwbedrijven en internationale zuivelconcerns blijven over. 2015: einde aan de productiequota voor melk. Er wordt veel meer melk geproduceerd en de melkprijs daalt.	E EU-landbouwbeleid met als doel de voedselproductie veilig te stellen en het inkomen van landbouwer te garanderen. Aandacht voor meer melkopbrengst door wetenschappelijke inzichten en centraliseren van melkvee- en zuivelsector. Gevolg: overproductie (melkplassen en boterbergen). 1984: melkquota (productiebeperking voor de melkboeren) om de rendabiliteit van melkveebedrijven te blijven garanderen. Enkel grote bedrijven kunnen hoofd boven water houden	F Door selectie: ontstaan van zes zuivere rundveerassen. Mechanisatie in melkveesector leidt tot stijgende melkgift. Meer aandacht voor hygiëne (gekoelde bewaring en opslag). Verplichte investeringen zorgen ervoor dat enkel grote zuivelcoöperaties overblijven.
---	--	--	--	---	---

Welke wetten garanderen de consument vandaag veilige en kwaliteitsvolle zuivelproducten?

Ga op zoek in in het Belgisch Staatsblad:

3. ZUIVEL IN BEELD (1/1)

Onderstaande afbeeldingen hebben betrekking op de melkveehouderij en zuivelsector. Zet het juiste jaartal bij de afbeelding en krijg zo een beeld van de evolutie die deze sector heeft doorgemaakt

| 1920 - Melkmeisje, Collectie KVLV, KADOC, Leuven, | 1950 - Zuiveltransport, Verzameling Theo Broers, Moelingen, | 1970 - Inza, KADOC, Leuven,
| 2009 Melk, en je kan tegen een stootje, reclame "Drink nu melk voor later", VLAM, Brussel. | 1900 - Melkmeisje met hondenkar, KADOC, Leuven,
| 1935 - Familie met melkmachine Persoons uit Tildonk, Collectie De Boermolen, Keerbergen, | 1955 - Rik Van Steenberghe, Ministerie van Landbouw,
| 2000 Melkrobot, Provinciaal melkveebedrijf, Antwerpen;

© CAG

© CAG

© CAG

© CAG

© CAG

© CAG

© CAG

© CAG

4. ZUIVEL BIJ DE CONSUMENT (1/2)

Met enkele eenvoudige vraagjes kunnen de leerlingen kennismaken met het werkveld van de mondelinge historicus. Het is de bedoeling na te gaan hoe zuivelproducten vroeger werden geconsumeerd. Aan de hand van een standaard vragenlijst gaan zij onderstaande gegevens bij ouders en grootouders na. In een volgende fase kunnen zij deze vragenlijst ook aan vrienden voorleggen om te kijken hoe men vandaag met zuivelproducten omspringt.

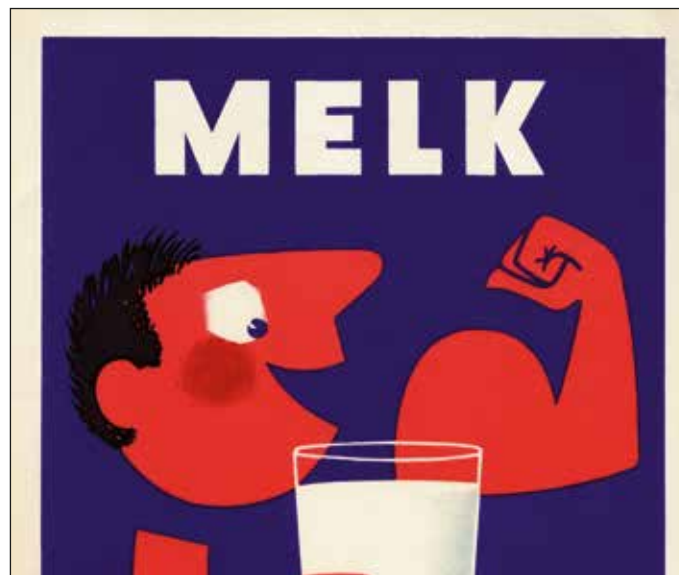
- ☛ Werden er zuivelproducten gebruikt?
 - Over welke producten ging het?
 - Hoe werden deze aangeleverd? Waar kocht men ze?
 - Op welke wijze waren ze verpakt? Wat was de grootte van de porties?
- ☛ Wanneer werden zuivelproducten gebruikt?
 - Bij het ontbijt, als tussendoortje, ...?
 - Werd er zuivel gebruikt bij het koken? Voor welke recepten?
 - Over welke producten ging het dan?
 - Waarom werden juist deze producten gebruikt?
- ☛ Waarom werden zuivelproducten gebruikt?
 - Goedkoop?
 - Makkelijk voorhanden?
 - Associatie met gezondheid?
- ☛ Bestonden er promotiecampagnes om zuivel en afgeleide producten te promoten?
 - Over welke campagnes ging het?
 - Welke invloed ging er uit van deze campagnes?
 - Heeft men deze invloed aan den lijve ondervonden?

De leerlingen noteren de gegevens die uit de verschillende interviews naar voren komen op de fiches (zie volgende bladzijde).

Er wordt door de leerlingen bij verschillende generaties gepeild naar de manier waarop er met zuivel en afgeleide zuivelproducten omgegaan werd en wordt. Als alle gegevens zijn geanalyseerd, welke conclusies kunnen de leerlingen dan formuleren met betrekking tot het gebruik van zuivel vroeger en nu?

Het is de bedoeling dat zij hun eigen bevindingen en conclusies neerschrijven en deze kunnen verantwoorden aan de hand van wat uit de interviews naar voren kwam.

Hoewel elke generatie op een min of meer gelijke manier met zuivelproducten zal omgaan, kunnen toch verschillen blijken uit de verhalen tussen leerlingen onderling. Het kan interessant zijn om klassikaal deze verschillen te bespreken en zo na te gaan welke factoren nog een rol spelen bij het gebruik van zuivelproducten (bijvoorbeeld: stad versus platteland, sociale status, ...).

4. ZUIVEL BIJ DE CONSUMENT (2/2) - INTERVIEWFICHE

Naam:

.....

.....

Geboortedatum:

.....

Werden er zuivelproducten gebruikt?

Producten	
Verkoop	
Verpakking	

Wanneer werden zuivelproducten gebruikt?

Maaltijd / tijdstip	
Koken / recepten	
Producten?	
Waarom?	

Waarom werden zuivelproducten gebruikt?

Goedkoop?	
Voorhanden?	
Gezondheid	

Bestonden er promotiecampagnes om zuivel en afgeleide producten te promoten?

Welke?	
Invloed?	
Persoonlijke ervaring	

AgroSTEMexcursie

WERKBLADEN

NATUURWETENSCHAPPEN

© Shutterstock

In deze werkblaadjes bekijken we in detail hoe planten groeien. We stellen ons de vraag wat duurzaam telen is. We kijken naar de familie van het rund en al zijn eigenaardigheden.

1. HET RUND (1/1)

Heel vaak hebben we het over koeien, terwijl we in feite zowel de mannelijke als de vrouwelijke dieren bedoelen. We moeten dan eigenlijk spreken over runderen.

Het rund is een evenhoevig en holhoornig dier.

Kan je nog twee dieren bedenken die in diezelfde groep thuishoren?

Welke eigenschappen hebben de genoemde dieren nog gemeen met het rund?

Familie

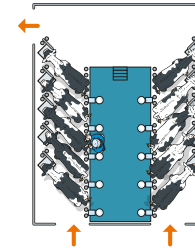
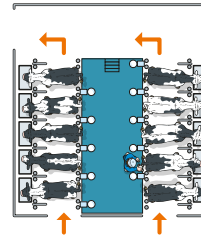
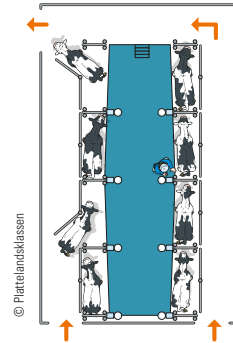
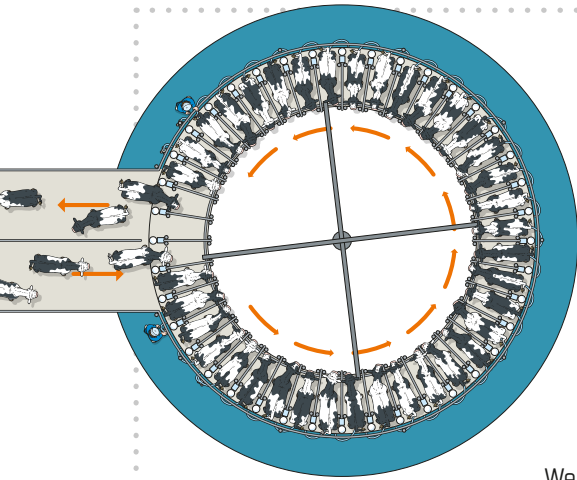
Hoe ziet de familie van het rund eruit? Welke familieleden komen voor op het melkveebedrijf? Welke familieleden vind je er niet (meer) terug? Leg uit.

Recent onderzoek heeft aangetoond dat nijlpaarden nauwer verwant zijn aan de walvisachtigen dan aan de andere evenhoevigen.

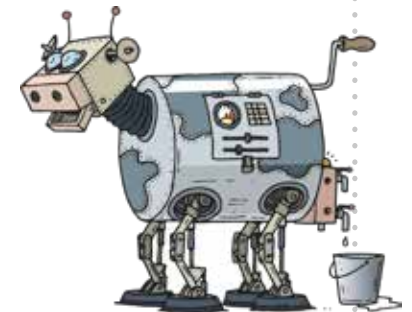
Bron: Wikipedia

2. MELKSYSTEMEN (1/1)

Welke verschillende melksystemen bestaan er?

Kies een systeem uit dat volgens jou het meest duurzaam is en leg uit waarom.

3. VOEDING VAN RUNDEREN (1/2)

Waar zit het zaadje bij onderstaande gewassen?

Fotosynthese

Wat is er nodig om een plant te doen groeien?

Wat is fotosynthese?

Vul aan op de tekening hoe dit proces verloopt.

De aarde
lacht in
bloemen.

Ralph Waldo

Emerson

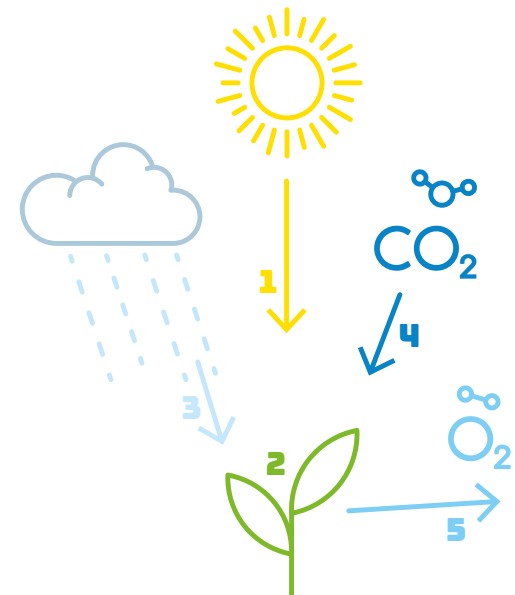
1

2

3

4

5

3. VOEDING VAN RUNDEREN (2/2)

Voedingsstoffentransport

Welke voedingsstoffen neemt de plant op uit de grond om te kunnen groeien?

Eenmaal de planten geoogst zijn, is de grond armer. Er kunnen dan nieuwe voedingsstoffen (meststoffen) toegevoegd worden om ook de volgende teelt sterk en gezond te maken. Geef 4 verschillende soorten meststof en licht ze telkens kort toe.

4. HET MESTDECREET(1/1)

Wat houdt het Mestdecreet in? Omschrijf het in je eigen woorden.

Met de geest is het gesteld
als met het lichaam:
beide kunnen zich niet
handhaven dan door
voortdurende voeding.

5. VOEDING (1/2)

Wat eet een koe?

.....

.....

.....

Waar en hoe wordt het voeder opgeslagen?

.....

.....

.....

Spijvertering

De spijsvertering van de koe: omschrijf de weg die het voedsel aflegt tijdens de vertering.

1

2

3

4

5

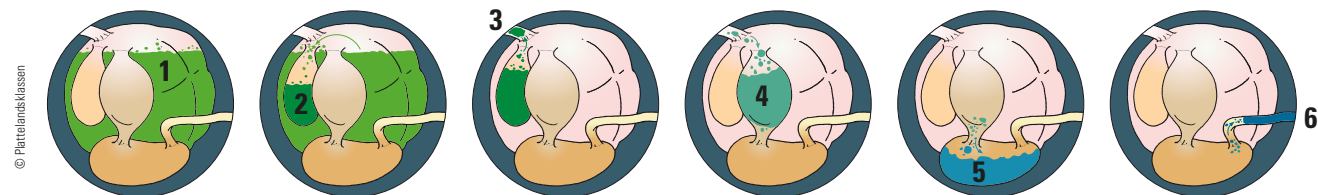
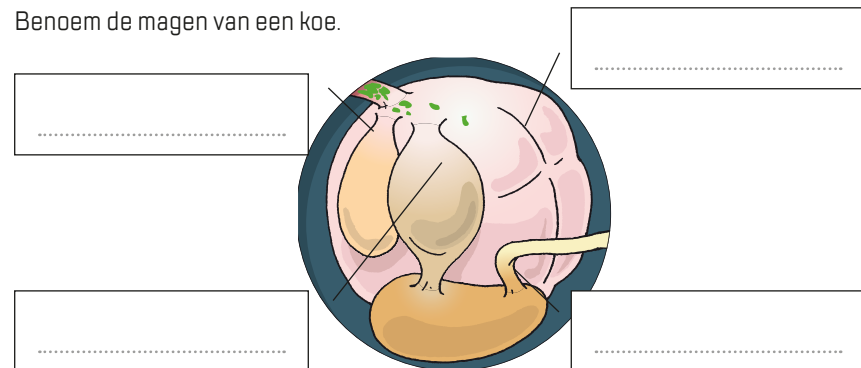
6

Leg uit waar stremsel zich bevindt en welke functie het heeft.

.....

.....

Benoem de magen van een koe.

5. VOEDING (2/2)

Duurzame voeding

Worden de veevoeders in dit bedrijf op een duurzame wijze geteeld volgens jou?
Staaft met enkele voorbeelden.

Een welomschreven doel is het geheim van een duurzaam proces.

Victor Cousin

AgroSTEMexcursie

WERKBLADEN

SEI

Socio-economische initiatie

Kan je rijk worden als melkveehouder? Hoe verpak je je producten best? Aan welke normen moet melk voldoen? Welke regels moet je volgen als melkveehouder? Op die vragen zoeken we een antwoord in deze werkblaadjes.

1. VERPAKKINGEN (1/1)

© Shutterstock

Hieronder vind je een lijstje van de verschillende verpakkingsmogelijkheden voor melk of afgeleide producten van melk. Geef van elke verpakking twee voordelen en twee nadelen.

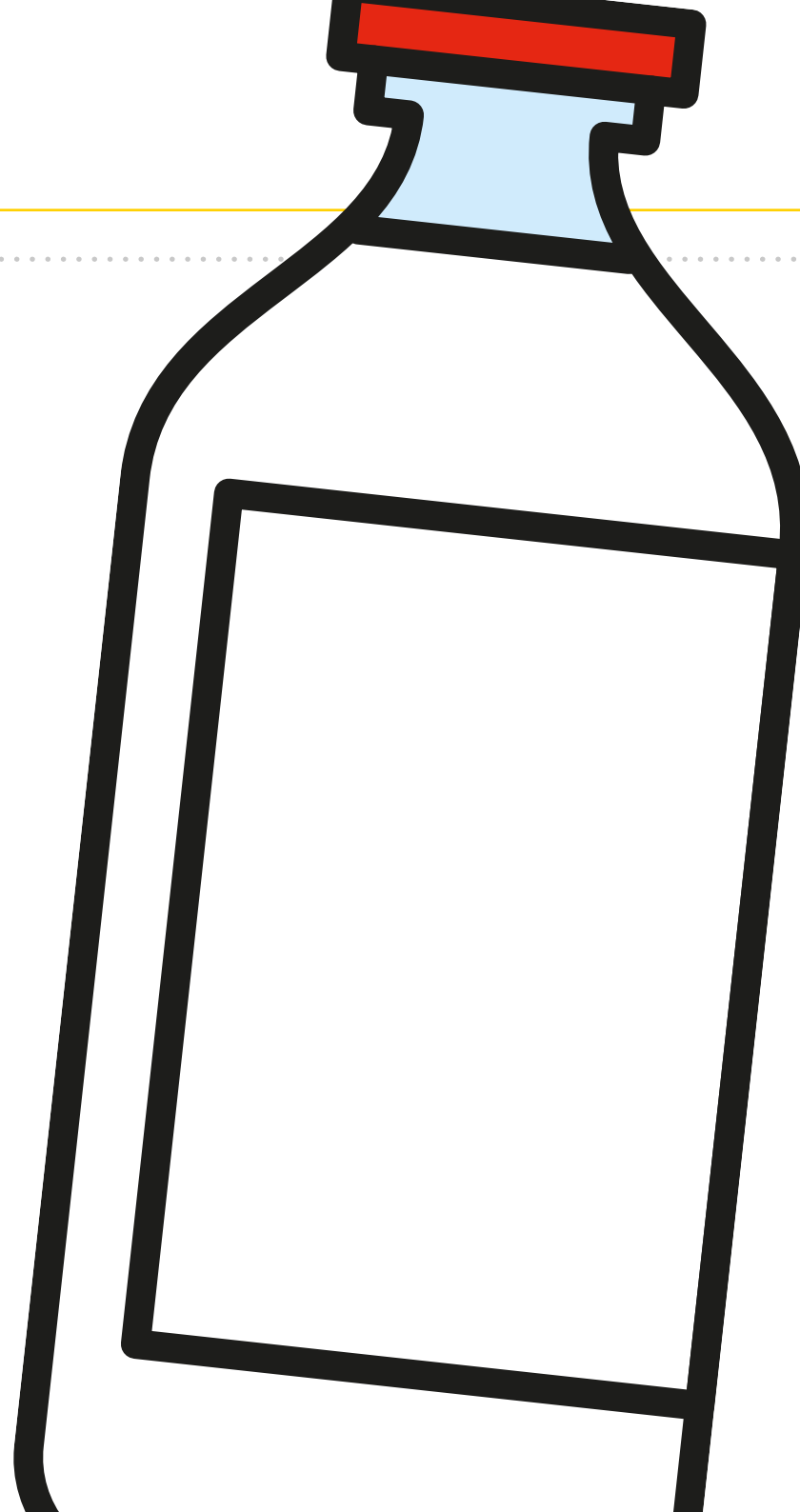
	+ voordeel	- nadeel
aluminium		
boterpapier		
glas		
plastiek		
harde plastic		

2. ETIKETTERING (1/1)

Ontwerp een verpakking voor een zuivelproduct en zorg ervoor dat alle wettelijk verplichte informatie op jouw etiket te vinden is. Een geheugensteuntje nodig? Som hieronder de verplichte onderdelen van een etiket alvast even op:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8

3. IN DE WINKEL (1/1)

Kwaliteit

Als je melk gaat kopen, welke soort kies je dan?
Verduidelijk hoe de melk die je kiest aan zijn specifieke benaming komt. Als de melk zijn naam heeft gekregen naar aanleiding van een (warmte)behandeling in functie van de bewaring, beschrijf dan kort die behandeling.

Betalingsmogelijkheden

Speel het spel in volgende link.
<http://www.skillville.be/app/index.php>

Prijsbepaling

Hoe wordt de prijs voor een liter melk bepaald? Leg uit.

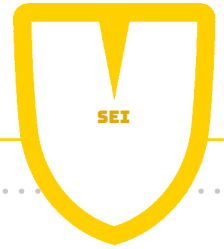
Is dit een eerlijk systeem?

De dingen die wij het duurst betaald hebben, stellen wij het meest op prijs.

Juvenalis

4. RECLAME (1/1)

Hoe maakt het bezochte landbouwbedrijf reclame? (in de winkel – via verkooppunten, voedselteams, delicatessenwinkels – via de website – aan de hand van hoevetoerisme – met behulp van rondleidingen en workshops – ...) Geef voorbeelden.

Met reclame maakt men naam, en dan maakt men met de naam reclame.

Peter Sirius

A man in a white lab coat and blue apron is holding a clipboard and smiling. He is standing next to a large sheet of graph paper with horizontal ruling lines. The background is a solid light blue color.

AgroSTEMexcursie

WERKBLADEN

TECHNIEK

© Shutterstock

In deze werkblaadjes gaan we dieper in op de technieken die gebruikt worden op het bezochte melkveebedrijf. Wat zijn duurzame technieken? Met welke technische moeilijkheden kan een landbouwer geconfronteerd worden, en welke oplossingen kan hij daarvoor gebruiken?

1. MACHINES (1/1)

Ooit zullen machines misschien denken,
maar ze zullen nooit fantasie hebben.

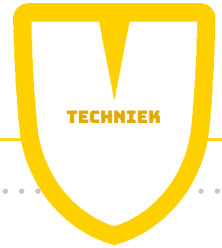
Theodor Heuss

Op het bezochte melkveebedrijf heb je kennis gemaakt met verschillende machines. Kies er twee uit en maak hieronder een schets van de gekozen machines. Het is belangrijker daarbij de werking te verduidelijken dan een waarheidsgetrouwe weergave na te streven.

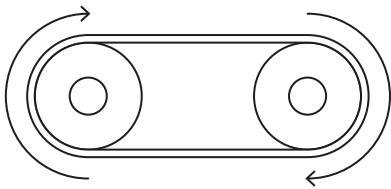

2. OVERBRENGINGEN (1/2)

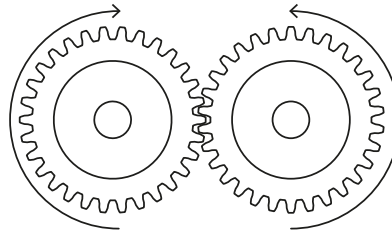
Bestudeer de onderstaande overbrengingen door telkens onderstaande vragen op te lossen:

- 1 Gaat het bij deze figuur over een rechtstreekse of een onrechtstreekse overbrenging?
- 2 Het wiel dat een ander wiel in beweging brengt, is de drijver. De beweging wordt overgebracht op de volger. Noteer de namen (drijver en volger) op de juiste plaats op de figuur. Kleur het drijvende wiel altijd blauw en het gedreven wiel of de volger altijd rood. Weet dat telkens het linkerwiel het rechterwiel in beweging zet.
- 3 Is de draaizin van de drijver en de volger dezelfde?
- 4 Is het toerental van de drijver en de volger hetzelfde?

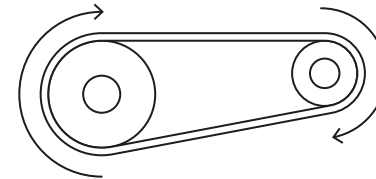
FIGUUR 1

- 1
- 2
- 3
- 4

FIGUUR 2

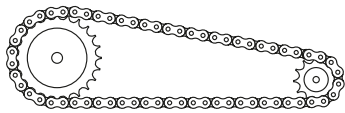
- 1
- 2
- 3
- 4

FIGUUR 3

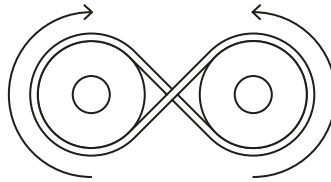
- 1
- 2
- 3
- 4

2. OVERBRENGINGEN (2/2)

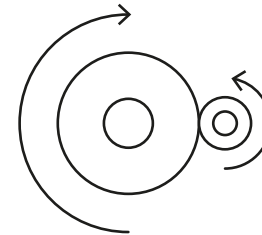
FIGUUR 4

- 1
- 2
- 3
- 4

FIGUUR 5

- 1
- 2
- 3
- 4

FIGUUR 6

- 1
- 2
- 3
- 4

Speel het tandwielspel:

<http://ict-vijver.blogspot.be/2012/12/techniek-spelen-met-tandwielen.html#!/2012/12/techniek-spelen-met-tandwielen.html>

3. DUURZAME LANDBOUW (1/1)

Gaat het bezochte landbouwbedrijf duurzaam om met techniek?
Staaf je antwoord.

- ☐ computergestuurde voedselbedeling (voedertransportmachine)
- ☐ melkrobot
- ☐ open loopstal met toegang tot de wei
- ☐ waterzuivering
- ☐ aanpassingen ten voordele van energiebesparing: voorkoeling van de melk, ledlampen, zonnepanelen, automatische verluchting, ...
- ☐ ergonomisch verpakkingssysteem
- ☐ kleppen om de geurhinder te beperken

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Be the
change
that you
want
to see
in the
world.

Gandhi

Kan je ook aangeven voor welke P (People, Profit, Planet) deze acties staan?

- ☐ computergestuurde voedselbedeling

-
- ☐ melkrobot

-
- ☐ toegang tot de wei

-
- ☐ waterzuivering

-
- ☐ energiebesparing

-
- ☐ ergonomisch verpakkingssysteem

-
- ☐ kleppen om de geurhinder te beperken
-

AgroSTEMexcursie

WERKBLADEN

VOEDING

In deze werkblaadjes onderzoeken we waaruit melk bestaat, welke bewaarmethodes er bestaan voor melk en hoe zuivel ontstaat. Aan welke hygiënische normen moeten we voldoen om veilig te kunnen werken met melk? Wat is duurzame voeding?

1. MELK (1/1)

© Shutterstock

Wat zijn de bestanddelen van melk?

-
-
-
-
-
-

Omschrijf naast de verschillende soorten melk, indien van toepassing, welke behandeling de melk heeft ondergaan in functie van de bewaring. Noteer ook telkens de voor- en nadelen van deze melk.

soort melk	omschrijving behandeling	voordeel	nadeel
Rauwe melk			
Gepasteuriseerde melk			
UHT-melk			
Gesteriliseerde melk			

2. ZUIVEL (1/1)

Melk vormt de basis voor heel wat afgeleide zuivelproducten. Schrijf bij elk product kort op hoe men de zuivelproducten bereidt.

room:

boter:

karnemelk:

yoghurt:

platte kaas:

kaas:

3. HYGIËNE (1/1)

Waarom is het belangrijk om de regels van de hygiëne te volgen?

Waarop moet je letten wat betreft je persoonlijke hygiëne?

Waarop moet je letten wat betreft je kledij?

4. DUURZAME VOEDING (1/1)

Wat versta jij onder duurzame voeding?

Wat is jouw favoriete gerecht? Let je op de duurzaamheid bij het bereiden? Kan het duurzamer?
